

ارزیابی یک سوختگی:

قبل از شروع به اقدامات درمانی، باید وسعت و درجه سوختگی و همچنین علت بروز آن را مورد توجه قرار دهیم و نیز آنکه ببینیم آیا راههای هوایی نیز تحت تاثیر قرار گرفته اند یا خیر. بررسی وسعت سوختگی می تواند در پیش بینی احتمال بروز شوک به کار رود چرا که در سوختگی های وسیع، مایعات بافتی به میزان زیادی از دست می روند. از آن جایی که سوختگی ها باعث از بین رفتن سد دفاعی طبیعی بدن در مقابل باکتری ها (یعنی پوست) می گردند، با احتمال جدی بروز عفونت ها همراه اند و هر چه عمق سوختگی بیشتر باشد، این احتمال بالاتر می رود. پس از آن که علت ایجاد سوختگی برایتان مشخص شد، می توانید در رابطه با شیوه درمانی تصمیم گیری نمایید. اگر راه هوایی دچار آسیب شده باشد ممکن است مصدوم دچار مشکلات تنفسی شود که نیازمند است به فوریت تحت توجه قرار گیرد.

درجه سوختگی:

آسیب های ناشی از سوختگی به سه دسته تقسیم می شوند: درجه یک، درجه دو، درجه سه. البته یک مصدوم ممکن است در یک سانحه مبتلا به یک و یا چند نوع از این درجات گردد در سوختگی های خیلی عمیق معمولاً احساس درد از بین می رود که ممکن است مصدوم و یا شما را در مورد وخامت واقعی آسیب گمراه سازد.

الف) سوختگی درجه یک:

در این نوع فقط خارجی ترین لایه پوست دچار سوختگی می شود و وجوه مشخصه آن قرمزی، تورم و درد می باشد این نوع سوختگی اگر به موقع رسیدگی شود اصولاً به خوبی ترمیم می یابد و تنها در صورتی نیاز به توجهات درمانی است که وسعت زیادی داشته باشد.

ب) سوختگی درجه دو:

هر میزان و درصدی از سوختگی که روی لایه های اپیدرم تاثیر گذارده و باعث بر آمده شدن آن و ایجاد ناهمواری و تاول گردیده باشد نیاز به توجه درمانی دارد. اینگونه سوختگی ها می توانند به خوبی ترمیم یابند ولی اگر ناحیه خیلی وسیعی را درگیر سازند (مثلاً بالای ۶۰٪) می توانند کشنده نیز باشند.

ج) سوختگی درجه سه:

در این نوع سوختگی تمامی لایه های پوست درگیر شده و همراه با درجاتی از آسیب دیدگی اعصاب، بافت چربی و عضلات نیز می باشند، ظاهر پوست ممکن است روغنی رنگ پریده و یا زغال مانند به نظر برسد. مراقبتهای فوری درمانی همیشه برای اینگونه سوختگی ها ضرورت دارند.

سوختگی های خفیف

سوختگی های کوچک و از نوع درجه یک اغلب در اثر حوادث خانگی ایجاد می گردند.

اهداف درمانی:

- ☞ متوقف ساختن سیر سوختگی
- ☞ تسکین درد و کاهش تورم
- ☞ به حداقل رساندن احتمال ایجاد عفونت

هرگز یک تاول را سوراخ نکنید چرا که ممکن است با این عمل باعث شوید عفونت به درون زخم نفوذ یابد. یک تاول اصولاً نیاز به هیچ درمانی ندارد ولی اگر تاول آسیب دیده و یا پاره شود سطح ناحیه مصدوم را با یک پوشش خشک و غیر چسبنده که گسترش جانبی مناسبی نیز در طرفین تاول داشته باشد بیوشاید و تا زمان بهبودی و دفع تاول پوشش را در محل خود باقی بگذارید.

اقدامات:

۱. برای متوقف ساختن سیر پیشرونده سوختگی و تسکین درد، ناحیه آسیب دیده را حداقل به مدت ده دقیقه در تماس مداوم با آب خنک قرار دهید. اگر آب در دسترس نبود، هر گونه مایع خنک و بی ضرر منجمله شیر و یا نوشابه های بسته بندی شده را می توان به کار برد.

۲. به آرامی هر گونه پوشش های محدود کننده از جمله جواهرات، ساعت و کمر بند را از روی ناحیه آسیب دیده جدا کنید قبل از آنکه ناحیه شروع به تورم کند.

۳. جهت به حداقل رساندن احتمال ایجاد عفونت:

☞ تاول ها را نترکانید و از انواع دستکاری در رابطه با ناحیه صدمه دیده خودداری کنید.

☞ از به کارگیری پانسمان های چسبنده و یا نوار چسب بر روی پوست خودداری کنید چرا که سوختگی ممکن است وسیع تر از آن باشد که در نظر اول تصور می گردد.

☞ از به کارگیری چربی و کره، پمادها و لوسیون ها بر روی سطح آسیب دیده اجتناب کنید چرا که ممکن است اینگونه مواد، آسیب بافتی و احتمال بروز عفونت را افزایش دهد.

☞ پوشیدن دستکش در حین انجام پانسمان، مانع انتقال متقابل عفونت از طریق زخم می گردد.

☞ سطح آسیب دیده را با یک پوشش استریل و یا انواع تمیز و بدون پرز آن پوشانده و آن را توسط بانداژ طوری تثبیت کنید که سفت و فشارنده نباشد، یک کیسه پلاستیکی نیز می تواند به عنوان یک پوشش موقتی و مناسب به کار رود .

☞ مواضع سوختگی باید برای محافظت در برابر عفونت (مثلاً در اثر باکتری های موجود در هوا) پوشانده شوند. هر چند که ضرورتی در تثبیت پانسمان در محل خود وجود.

ناحیه سوخته را زیر آب سرد بگیرید

سطح سوخته را با پوششی استریل بیوشاید

شرکت زغالسنگ پروده طبس

کمک‌های اولیه در

سوختگی

تهیه کننده :

واحد بهداشت حرفه ای

شهریور ماه ۱۳۹۵

تذکرات:

۱. مصدوم را بیش از اندازه خنک نکنید چرا که ممکن است در مواردی که سطح وسیعی از بدن دچار سوختگی شده است این عمل موجب پایین افتادن دمای بدن در حدی خطرناک (هیپوترمی) گردد.

۲. از برداشتن هر شیئی که به موضع سوختگی چسبیده باشد خودداری کنید چرا که ممکن است با این عمل باعث ایجاد آسیب دیدگی بیشتر و یا وارد ساختن عفونت به درون زخم شوید.

۳. قبل از آنکه تورم در ناحیه آسیب دیده شروع شود، به آرامی پوشاک و لوازم محدود کننده مانند انگشتر، ساعت، کمر بند و یقه های سفت را آزاد کرده و خارج کنید. همچنین لباسهای سوخته را به آرامی جدا سازید. از قیچی های دارای نوک پهن (غیر نوک تیز) استفاده کنید. البته به جز مواردی که پارچه به موضع دچار سوختگی چسبیده باشد.

۴. سطح آسیب دیده را با یک پانسمان استریل و یا سایر مواد مناسب بیوشانید تا از آن در برابر باکتری ها و ایجاد عفونت محافظت گردد و برای کاهش احتمال بروز عفونت، دستکش پلاستیکی بپوشید. اگر مصدوم دچار سوختگی در ناحیه صورت باشد نیازی به پوشاندن آن نیست. در این موارد تا زمان رسیدن کمک برای تسکین درد به خنک کردن سوختگی های صورت با آب ادامه دهید.

تذکرات:

۱. موضع سوختگی را لمس نکرده و آن را دستکاری ننمایید.

۲. مایع درون سطح تاول را تخلیه نکنید.

۳. از به کارگیری کره و چربی، پماد و لوسیون و چسب زخم بندی در محل آسیب دیده خودداری کنید.

۴. جزئیات مربوط به آسیب دیدگی های موجود، موقعیت سانحه و مخاطرات بالقوه منجمله وجود گاز را ثبت نمایید.

۵. در حین انتظار برای رسیدن کمک، به مصدوم اطمینان خاطر داده و درمانهای مربوط به شوک را به عمل آورید. وضعیت نبض و تنفس مصدوم را کنترل و ثبت کرده و آماده انجام عملیات احیا در صورت لزوم باشید.

سلامت باشید

منبع: مبانی کمک های اولیه ، ترجمه: دکتر نادر سید رضوی.

انواع شدید سوختگی

در اینگونه موارد که سوختگی عمیق بوده و یا در سطح وسیعی گسترش یافته است باید توجه و دقت شدید تری اعمال گردد. هر چه مدت زمان مواجهه با عامل سوختگی بیشتر باشد شدت آسیب نیز بیشتر خواهد بود. اگر مصدوم دچار سوختگی با شعله های آتش باشد باید چنین فرض شود که دود و هوای داغ سیستم تنفسی را نیز دچار آسیب دیدگی ساخته است از این رو دو اولویت اساسی برای شما شامل خنک کردن سریع موضع سوختگی در ابتدای امر و بررسی و کنترل وضعیت تنفس مصدوم می باشد. در صورت لزوم از القابای احیا پیروی نمایید. در فردی که دچار سوختگی شدید شده باشد ممکن است شوک نیز بروز نماید که در این صورت احتمال دارد نیازمند انجام عملیات احیا باشد.

اهداف درمانی:

متوقف ساختن سیر سوختگی و تسکین درد

باز نگه داشتن راههای هوایی

درمان آسیبهای دیگر همراه با سوختگی

به حداقل رساندن امکان بروز عفونت

ترتیب دادن انتقال مصدوم به بیمارستان

اقدامات:

۱. مصدوم راحتی الامکان طوری بخواهید که از تماس ناحیه دچار سوختگی با زمین اجتناب شود.

۲. بر روی ناحیه سوختگی مقدار نسبتاً زیادی آب سرد بریزید. خنک کردن، سیر سوختگی را متوقف کرده و درد را تسکین می دهد. همچنین قرار دادن یک تشت زیر پای مجروح، موجب جمع آوری آب شده و از تجمع آن در زیر بدن مصدوم جلوگیری می کند. هر چند ممکن است برای انجام عمل خنک سازی به طور کامل حداقل ده دقیقه زمان نیاز باشد ولی نباید این عمل سبب ایجاد تاخیر در انتقال مصدوم به بیمارستان گردد.

۳. در حین انجام عمل خنک سازی علائم مربوط به مشکلات تنفسی را بررسی نمایید و آماده انجام عملیات احیا در صورت لزوم باشید.